

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Iosephi Speranzæ, Congregationis Oratorii Fanensis
Presbyteri, Scripturæ Selectæ**

Speranza, Giuseppe

Coloniæ Agrippinæ, 1659

7. De attentione, & recollectione cordis in oratione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44265

Cant. 2.

Hoc idem accidit Sponsa: *In lectulo meo per noctem quaesivi, quem diligit anima mea, quaesivi illum, & non inveni.* Abscondit se

D. Greg. 4. mor. 4.

Sponsus, ait Greg. ut non inventus ardentius queratur, & differtur quarens Sponsa, ne inveniatur, ut tarditate sua capior reddita, multiplicius quandoque inveniatur, quod querebat. O bonum sui diffusivum! o anima, expande sinus!

D. Bern. serm. 76. in Cant.

Sic Bernh. ad illa verba, *Revertere*, &c. Non est, inquit, reversus Sponsus ad vocem, & votum revocantis Sponsa, cum dixit: *Revertere dilecti mi.* Quare? Ut desiderium crescat, ut probeatur affectus, ut exerceatur negotium amoris. Hinc ista, quae amat, facta cupidior, mox sese ad requirendum tota aviditate dedit. Quod enim hoc desiderium est, & ardoris, ut surgens de nocte, publicum non erubescat, percurrat civitatem, percunctetur palam, & passim de delicto, atque a vestigandis semitis ejus nulla valeat ratione averti, nullam praepediri difficultate, non tempestitiva retineri amore quietis, non Sponsi verendum, non vel timore nocturno? &c. Trahebatur a Sponso.

Matth. 15.

Hoc idem in Chanana illa de qua discipuli ad Dominum: *Dimitte eam, quia, &c.* Quis eam tenebat? Non certe Christus? Immo illa precibus tenere, & remorari conabatur Christum: sed revera Christus eam tenebat. Quod si secus fuisset, cum clamabat, & non exaudiebatur, cum procedebat, & repellebatur, cum adorabat, & objurgabatur, penitus desperasset, nisi eam fide tenuisset, firmasset spe, & charitate ligasset.

De attentione, & recollectione cordis in oratione.

PUNCTUM VII.

D. Thom. 2. 2. q. 85. art. 13.

Distingunt attentionem omnes, in specie D Thom. 2. 2. in actualem, & virtuales. Ubi praeterea triplicem facit orationis effectum, meritorium, impetratorium, consolatorium, ut illius ver-

A bis loquamur, Pro duobus primis, inquit D. Thom. sat est virtualis attentio, pro tertio vero, qui est mentis refectio, seu sapor quidam, & animae consolatio, requiritur actualis: utraque si desit, non solum oratio non est impetratoria, vel meritatoria, sed potius, ut bene dicit Basil. Deum irritat. Quare de eo, qui oscitant, & distractè orat dictum est: *Et oratio ejus fiat in peccatum.* Non in peccato, ait, sed in peccatum; hoc est, ipsamet oratio ita perperam acta peccatum est, ob irreverentiam nimirum, qua sic orans cum Deo agit, quocum quisquis agit, reverenter agere debet. Et merito.

Oratio inattenti fit peccatum.

Psal. 103.

In Paral. VI sunt, ait Dominus, *oculi mei, & cor meum ibi cunctis diebus.* Ubi cor Dei, oculi Dei, num sunt oculi tui, cor tuum?

2. Paral. 7.

Quousque deliciis dissolveris, filia vaga? *quia mulier circumdabit virum,* hoc est, recolliget tibi in eo tabernaculo, in eadem hostia ipsum Deum, quod vagaris, cum hic habeas collectum Deum?

Jerem. 31. Deus praesens praesentem amorem vult supplicem.

Interiora jure perpetuo debentur Deo. O te miserum, qui jure perpetuo te offers, dedisque mundo, rebus! &c.

Levit. 3.

Dabit cor suum in similitudinem picturae (quae non habet nisi exteriorem partem.)

Eccl. 38. 2. 8.

Invenit servus tuus cor suum, ut oraret. Nos nondum invenimus cor absconditum in pulvere mundanarum curarum, vel adhuc foris est, & vagatur.

1. Reg. 7.

Si Sponsa, ait Aug. vel dormiens oculis, corde vigilabat: qui fieret Sponsus ut vigilet oculis, & dormiat corde, aut forte oculis, & corde dormiat?

Cant. 5. D. Aug. l. de orat. Domini. 1. Reg. 1.

De Anna in 1. Reg. Cum illa multiplicaret preces, inquit Chrysost. sed non omnes in conspectu Domini. Et ponderat, quod non solum in templo materialiter, corporaliterque orabat, ut plerique, sed in conspectu Domini, coram Domino, hoc est, toto spiritu, totaque mentis recollectione, non ut multi, qui tam irreverenter orant, ut videantur adesse solo corpore, non spiritu.

Chryf. hom. de fide Ann.

Omnes quidem oramus, inquit Chrysost. sed non omnes in conspectu Domini. Etenim cum corpore in terram prostrato, & ore frustra delirante, mens ubique per domum, ac forum circumvagatur, quo ore talis posset dicere, quod oraverit in conspectu

Orandum in conspectu Domini.

Orare in conspectu Domini quid sit.
Psal. 65.
Orare voce suâ quidnam

Orare in conspectu Domini quid sit.
 orat, qui orat unde quaq; colligens suam mentem, nihil habens cum terrâ commercii, sed ad ipsum Deum totus commigrans, omni cogitatione humanâ ab animo depulsâ.

David: *Ad ipsum ore meo clamavi. Mirum! Quid hoc? Scripturâ quandoque redundare videtur. Si ore clamabat, quo ore clamabat? Sic aliâs: Voce meâ ad Dominum clamavi. Quanam, quæso, aliâ, quàm propria voce? Sed absit, vel jota unum redundare dicamus in Scripturâ. Vox ex Aristor. est signum earum, quæ in animâ sunt, passionum. Si dum in templo es, & canis, animus foris versat negotia, jam vox, quâ oras, tua non est, cum tuas conceptiones, & animi passiones non referat. Ille voce suâ clamat, qui consonâ cordi voce clamat, *Ad ipsum ore meo clamavi & exultavi sub linguâ meâ.* Camp paraphrasticè: *Et continuo animus meus lingua ejus beneficio respondens, laudibus extulit illum.* Hoc est exaltare sub linguâ, inquit Augustinus, hoc, quod loqueris, intus cogitare.*

Psal. 118.
Defecerunt oculi mei in eloquium tuum dicentes: Quando consolaberis me? Quid! Oculi loquuntur? Dicentes: Sic in oratione oculi, os, lingua, manus, omnia membra intenta, & attentata esse debent, ut quodlibet membrum loqui videatur. Vidisti catellos, ut toto corpore pendent à vultu Domini comedentis? Nam & catelli comedunt de micis, quæ cadunt, &c. Talis esse debet, quisquis orat, fixus nimirum, actotus à Deo pendens.

Dan. 9. Interl. Lyrâ. Hebr.
Posui faciem meam (ex Interlin. & Lyrano, totam attentionem) ad Dominum meum rogare, & deprecari. Hebr. ad querendum orationem, & deprecationes; ut iis videlicet omni studio, atque attentione vacarem.

1. Reg. 1.
Orantis sola moveantur labia, cetera quiescant.
 Porro Anna loquebatur in corde suo, tantumque labia illius movebantur, & vox penitus non audiebatur. Expende miram attentionem: Tantumque labia illius movebantur. At caput? Nequaquam. Oculi huc illuc? Nihil minus. Tantumque labia, non pedes, non caput, non oculi, & vox penitus non audiebatur. q. d. non mussitabat alius, non sibilabat, ac cæteris orantibus

esset impedimento. Penitus, penitus non audiebatur.

Orationes attentæ Deo summo perè placent. Et ipsi preparantur cogitationes. Alii. Conatus eorum, ut scilicet sint attentifaciuntur. O quam Deo placen! Reliquis pergrata Deo. cogitationis diem festum agent tibi. q. d. inquit Rupert. Si primitiæ cogitationis infestæ fuerint, saltem reliquæ diem festum agant, hoc est, si initio non ita attentifaciunt, saltem post ad vertentiam sitis, & reliquæ cogitationis diem festum Deo agent.

Respexit in orationem humilium. D. Hieron. Orationem vacui (scilicet cogitationum.) Orationem cicada, quæ oculos non habens canit. Sic qui oculis clausis distractiones cavens Deo canit, hunc ille exaudit.

Sicut vitæ coccinea, labia tua, hoc est, oratio tua ex fervore amoris unita est, & attentione ligata.

Deo offerrebatur victima intestinis, & pedibus lotis aqua. Greg. In oratione se homo offerat lotis affectibus, ac immundis cogitationibus, ut Deo placeat. Huc etiam facit, quod caput hostiæ, quæ offerenda erat, retorquebatur ad collum, quod est organum vocis: quod denotaretur, attentionem jungendam voci, & vocem attentioni, si vituli laborum nostrorum acceptabiles sint offerendi.

Multum valet (apud Deum) oratio iusti assidua. Pagnin. Oratio intenta. Alii. Oratio agens.

In Apocalypsi, ac alibi sæpè ad divinas veluti permulcendas aures tot, tantisque impiorum blasphemias prægravatas, cælestis paratur, atque auditur concertus. In terris similiter oratio musica est cælicæ æmulatrix, quæ veluti alternantibus choris suavis in Dei auribus concrepat symphonia: sed si musica unita non sit, si dissona sit, si distracta: *Vnus orans, & unus maledicens, ejus vocem exaudit Deus?*

Cum fieret vox super firmamentum, Seraphim stabant, & submittebant alas suas. Nec penaam movebant, ut orationem audirent, tu obstrepis?

Præcipitur Moysi, ut Deum allocutus solus montem conscendat, nemo cum illo, in monte,

Psal. 101.

D. Hieron. Alii.

Cant. 4.

Levit. 1.

D. Greg.

Hostia caput

cur ad collum

offerenda erat.

retorquebatur.

Osea 14.

Iac. 5.

Pagn.

Alii.

Apoc. 15. & 16.

Ezech. 34.

Ezech. 1.

Attentio Sera-

phinorum in-

ter laudes Dei.

Exod. 19.

Moyfis attentio

illo, in monte,

illo, neque grex, aut quodvis animal, vel radices montis ad pactum propius adeat, ne aliqua voce distrahatur. Insuper nube obvolvitur, &c. Omnia dicunt attentio-

nem. Item Sacerdoti incensum oblaturum mādatur, ut solus Sanctuarium ingrediatur, & ex incenso fumum excitet, ut nebula confurgat, unde nulla distractio, sed omnimoda attentio subsequatur.

Mox ut Elias sensit Dominum volentem secum loqui, pallio caput obvoluit, quasi sensus omnes recolligeret, ne vel minimum distraheretur.

Latetur cor meum; ut timeat nomen tuum. Hebr. Solitarium fiat cor meum. D. Hieron. Vnitum fiat cor meum. O quam aliqui divinum habent! o quam distractum? &c.

Cogitationes meae dissipatae sunt, torquentes cor meum. Id certe verum: Cogitationes etenim dissipatae, & huc, illucque distractae contorquent cor, quod cum in corpore sit, extra corpus, ubi cogitationes sunt, esse vellet, & torquent, donec finatur oratio. Alii ex Hebr. legunt: Hæreditantes cor meum; quasi unaquæque distracta cogitatio suo jure cor hæreditet, ac inter se hinc, ut totum possideant, &c.

De homine distracto bene ait Chryf. Cur vasti quidem genua, sed mens tua foris vagatur: corpus tuum intus, sed sensus foris: os quidem loquebatur, sed mens usuras cogitabat, possessionum redditus supputabat, descriptiones domorum videbat, amicorum verba voluebat, negligentias intuebatur famulorum, mulierum speciem considerabat.

Abiit vagus in viam cordis sui (hoc est, cogitationes ejus affectiones ejus sequuntur) vidi vias ejus, & dimisi eum. Gregor. Sæpè Deus ejus precem in perturbatione deserit, qui præcepta ejus in tranquillitate contemnit.

Distractio in oratione pœna est plerunque distractionum ante orationem. Opposui mihi nubem, ne transiret oratio. Ac si aperte diceret, ait Greg. Menti nostræ terrenis voluptatibus assuetæ; curarum suarum phantasmata justo judicio objicis, ut cum in te intenditur, ipso à te cogitationum suarum nubilo reflectatur, & quæ:

terrena hæc assidue cogitat, quia vult, hæc etiam toleret in oratione, cum non vult. Et quia cor moderari divinæ virtutis est opus, & cogitationes vanas frænare solus ipse valet, idè subdit Job: Quis conclusit ostium mari, quando erumpebat, quasi de vulva procedens? Circumdedi illud terminia meis, & posui vestem, & dixi: Hucusque venies, & non procedes amplius, & hic confringes rumentes fluctus tuos.

Dignoscere hoc David, dum plorabat: Cor meum dereliquit me. Et mox: Complaceat tibi, Domine, ut eripias me. q. d. meis ipse viribus coristud, quo nil fugacius, revocare non possum, tu abripe me à rebus, quæ me abripiunt.

D. August. in illud, quod dixit David: Inveni cor meum, ut orarem ad te. Invenire se dixit cor suum, quasi soleret ab eo fugere, & ille sequi quasi fugitivum, & non posset comprehendere, & clamare ad Dominum: Quoniam cor meum dereliquit me. Ut cor quodammodo fugit à se, nec invenit cancellos, quibus se includat, aut obices quosdam, quibus retineat a volationes suas, & vagos quosdam motus, ut possit jucundari è Deo suo, & dicere: Jucunda animam servi tui, quoniam ad te, Domine, animam meam levavi. Vix est, ut occurrat talis oratio inter multas orationes. Sed hoc esse ex infirmitate, quod David subdit, aperte declarat: Quoniam tu, Domine, suavis, ac mitis es. Dicit mitem Deum, quia patitur ista nostra, & expectat tamen à nobis orationem. Ad te, Domine, animam levavi. Et quo modo eam levavi? quomodo potui? quomodo eam fugientem apprehendere valui? Quia tu, Domine, suavis, ac mitis es, mitis tolerans me. Ex ægritudine desuo, cura, & stabo, confirma, & firmus ero: donec autem facias, toleras me, quia tu suavis es, ac mitis, &c.

Ducam eam in solitudinem, (ut ibi attenda sit) & loquar ad cor ejus. Chald. Et loquar consolationes ad cor ejus; has quidem distracti nunquam degustant. Quin Labor laborum ipsorum operiet eos. Verè labor laborum distracta oratio: Si orem lingua (tantum) mens mea sine fructu est.

Idè distractiones ingerunt Demones; Diabo-

Job. 38.

Psal. 39.

Attentionem optantis David oratio.

2. Reg. 7.

D. August. in Psal. 85.

Psal. 85.

Osee 2.

Chald.

Psal. 139.

1. Cor. 14.

D. Chryf. quo sup. in Matth.

Levit. 16.

3. Reg. 19.

Psal. 85.

Hebr.

D. Hier.

Job. 17.

Hebr.

D. Chryf. hom.

16. Tit. var.

in Matth.

Oratoris inattenti descriptio.

Isa. 37.

D. Greg. 5.

Mor. 30.

Orantium distractio unde

plerunquo nascitur.

Thren. 5.

D. Greg. 28.

Mor. 9.

Oratio distra-
cti est labor
labiorum.
Orantem di-
strahi curat
diabolus.

2. Esdr. 13.
Gloss.
Gen. 15.
Eccl. 10.

Hebr.
Sept.

Exod. 8.
Hebr.

Exod. 1.

Genes. 2. 6.

Hebr.

D. Bern. in
Medit. c. 8.
Distractiones
suas plorabat
S. Bernardus.

Diabolus enim, cum sit astutus, inquit Chryf. scit, quoniam in tempore orationis grandia postulamus, & saepius impetramus, impedire festinat improvidas mentes. Nam aliquando cum resupini jacemus, nihil tale cogitamus; sed cum venimus ad orationem, cogitationum nos opprimunt nubes, ut nos avocent, & sine fructu efficiant.

Et Tyrii vendebant in Sabbatis filii Juda. Tyrii vendunt in Sabbatis secundum Gloss. cum Diabolus terrenas cogitationes tempore orationis immittit.

Sic tempore sacrificii aves, vel muscas abigendas immittit sed qui attentè orat, muscas abigit: Musca etenim moriètes, (hoc est, cogitationes, quæ circumvolitant,) perdunt suavitatem unguenti. Hebr. Foetere faciunt oleum pigmentarii. Sept. Corruptum apparatam olei suavitatem, vel putrefaciunt oleum compositionis, quod est oratio.

In Exodo: Venit musca gravissima in domo Pharaonis; & corrupta est terra (homo terrenus) ab hujusmodi muscis: At Israëlita, Videntes Deum muscis non vexabantur.

Ibidem: Populum sacrificare volentem distraxit Pharao ad conquirendas paleas. Hoc agit infernalis Pharao: distrahit ad mundi hujus levissimas paleas, dum rem sacram facturi sumus, dum, &c.

In hujus rei figuram, Palaestini insidiantes, puteos Isaac terrâ replebant: quia nimirum immundi spiritus, ut ait Greg. cum nos studiosè in oratione cor nostrum fodere conspiciunt, congestas nobis tentationum cogitationes ingerunt. Palaestini, Hebr. conspersi, scilicet pulvere, vel ruina apposta, vel ruina duplex, aut ruina potus, vel cecidit bibens. Quadrant omnes distractis hominibus.

Hinc plorat Bergard. Miserere mei, Deus, quoniam ibi plus pecco, ubi peccata mea emendare debeo. In Ecclesia nanq; sepe, dum oro, non attendo, quod dico: oro quidem ore; sed mente foris vagante, orationis fructu privor. Corpore sum intèrius, sed corde extèrius, & ided perdo, quod dico. Magna infamia est, quando cum Domino maiestatis loqui in oratione praesumimus, & insensam mentem aver-

timus, & nescio ad quas ineptias convertimus cor. Redite, redite, pravariatores, ad cor. Vacate, & videte, quoniam ego sum Deus. Loquitur mihi Deus in Psalmo, & ego illi, nec tamen cum Psalmo dico, attendo, cujus Psalmus sit: idcirco magnam injuriam Deo facio, cum illum precor, ut mea precem exaudiat, quam ego, qui fundo, non audio. Deprecor illum, ut mihi intendat: Ego verò nec mihi, nec illi intendo: sed quod deterius est, immunda, & inutilia in corde versando foetorem horribilem ejus aspectibus ingero.

O quantum irident Dæmones distractam orationem: Viderunt eam hostes, & deriserunt Sabbata ejus. Pulchrè quidem Lauren. Justinian. hujuscemodi orationem ridiculosam appellat.

Meministine? Oravit semel Hilarion fixo in terram capite, & ut natura ferè hominum, abducta ab oratione mens, nescio quid aliud cogitabat, insilit dorso ejus festinus gladiator, & latera calcibus, cervicem flagello verberans: Eia, inquit, cur dormitas? Cachinnansque desuper, cum defecisset, an hordeum vellet accipere, sciscitabatur.

Optimè S. Ephræm ad illud: Et posuisti, ut arcum arcum brachia mea. Si inter orandum, inquit, animum vagari permittas, eris velut qui tenet quidem arcum, verum sagittam contra adversarium dirigere nequit, illam in vanum nullâ certâ intentione emittens. Atq; interdum hosti quidem tortorem incurit hujusmodi vulneris metus, dum te arcum vibrare considerat: ceterum sagitta non adversus eum, sed in infinitum emittitur.

Dirigatur, dirigatur, Domine, oratio mea, Psal. 104. ajebat David. Hebr. Firmetur, vel stabilia. Hebr. tur, Domine, oratio mea. ne scilicet hac, illacque dimota, sit arcus meus hostibus in derisum.

Ut ridendi erant illi, de quibus tantoperè conquirebatur Deus! Averterunt facies suas à tabernaculo Domini, & praevertunt dorsum. Verterunt ad me tergum, & non faciunt. Viginti quinque viri dorsa habentes contra templum Domini. O miseriam! orantium habitum praese ferebant, templum ingre-

Thren. 1.
Oratio distra-
cta ludibrio
demonis.
Justin. l. de
orat. c. 7.
Hieron. in ejus
vita,
S. Hilarionis
inter orandum
distracti cor-
reptio.

Oratio inattenti
est arcus in in-
certum jacens

2. Par. 29.
Ier. 2.
Ezech. 8.
Inattenti dor-
sum velut ob-
vertunt Deo.

ingrediebantur, quasi orarent, intentionis, attentionisque faciem avertabant.

Ecd. 4. 17. Olympiod. & Salon. ibid.

Custodi pedem tuum (preceptum est Domini per Salomonem) ingrediens domum Dei. Ceterum, de quo pede hic loquitur Olympiodorus, & Salonius, non corporis, sed affectus; ne videlicet introgressus, pede mentis exire contendas. Dilexit movere pedes suos, & non quievit, Domino non placuit.

Ierem. 14.

Exod. 34. Attentionem in oratione magnam exigit Deus. Aug. quast. 161. in Exod.

O quantam attentionem exigit Deus! Pulcherrimus Exodilocus: Nullus insidiabitur terra tua, ascendente te, & apparente in conspectu Domini Dei tui ter in anno. Cur, quaso, extra domum pollicetur securos, domi nequaquam. August. Hoc, inquit, vult Deus intelligi, ut securus quisque ascenderet, nec de terra sua sollicitus esset, Deo promittente custodiam; q. d. attentionem omnimodam requirebat, ne vel cogitatione regrederentur domum, cogitarentque, ne forte quis quidpiam surriperet. Quin ubi nos legimus, nullus insidiabitur terra tua, Hebraeus legit, nullus concupiscet terram tuam. q. d. tantum aberit, ut res tuas furari audeant, ut nec eas quidem tunc temporis concupiscant, ne meruas, ergo, quia hostes, furisque ego frænabo, ac divertam, ut tua quidem nec concupiscant, nec cogitent. Sic Abulensis.

Hebr.

Abulen. Cyprian. relationis in cap. Quando autem de cons. d. 1.

Hinc optime Cypr. Quando autem stamus ad orationem, Fratres dilectissimi, invigilare ad preces toto corde debemus. Cogitatio carnalis hominis, & secularis abscedat, nec quicquam tunc animus aliud, quam id solum cogitet, quod precatur. Ideo & Sacerdos ante orationem, præfatione præmissa, parat Fratrum mentes, dicendo: Sursum corda. ut dum responderet plebs: Habemus ad Dominum, admoneretur, nihil se aliud, quam Dominum cogitare debere. Clauditur contra adversarium pedus, & soli Deo pateat, nec ad se hostem Dei tempore orationis venire patiat.

Psal. 118. August. Cassiod. super Psal. 116.

Huc facit Aug. ad illa verba: Clamavi in toto corde meo: exaudi me, Domine. Tunc, ait, in toto corde clamatur, quando aliunde non cogitatur. Et Cassiodorus Iosius est oratio perfecta, cuius & causa clamat, & gratia & virtus selecta.

A & lingua, actus, & sermo, vita, & cogitatio.

Attentus in toto corde clamat. Gen. 49.

Hi sunt, qui in lectulo quietæ orationis cum sanctissimo illo Patriarcha Jacob omnium suarum affectionum colligunt pedes, & contemplationis pacatissimo obdormiunt somno, qui, ut ait Bernard. sensum non sopiat, sed abducat, hoc est, à divinis non sopiet, sed à terrenis abducat.

Bern. ser. 52. in Cant.

B Felices! Ex his unus Ludovicus Gonzaga, qui mox ut genua curvabat in terram, mente totus in cælum commigrans, ut supra dicebat Chrysostr. nihilque commercii in terris habens, in Paradisi medio inveniebatur, quatuor, aut quinque horarum spatio nullam aliquando penitus distractionem patiens.

Caput. in ejus vita. Ludov. Gonzaga inter orandum attentio.

C Sic, sic attentè orabant viri orationi ad dicti. Dominicum (Prædicatorum Patrem) nocte quadam ante aram ad preces prostratum malus Dæmon exturbare volens, grandem lapidem è recto Ecclesiæ deiecit, eoque impetu, ut tota Ecclesia ejus casu circumsonaret. Usque ad eum autem capiti ejus propinquus fuit lapis, ut ruens capitium ejus contingeret. Sed viro Dei nihil se penitus movente, hostis terribiliter ejulans abscessit. Sic, sic attentè, sic seridè orandum.

Auth. vita ejus apud Sur.

S. Dominici fixus in Deum cogitatus inter precandum.

D Maledictus qui facit opus Dei (D. Bern. Ierem. 48. per excellentiam, rem sacram, aut divinum Officium) fraudulentè, vel negligentè. Ad quod Cypr. lib. de orat. Quæ major negligentia esse potest, quam à te ipso exire, & permittere duci te ab impertinentibus, ac profanis cogitationibus, dum opus Dei facis, quod est oratio? Offenditur homo, si tæm loquens distrahitur? Num te videat, non ostendetur Deus?

D. Bern. ser. 27. in Cant.

D. Cypr. lib. de orat. Distractus in opus Dei negligentè facit. Coll. 4.

E Orationi insitato vigilantes (non oscitan- tes, aut dormitantes?)

D. Bern. l. de amore Dei. Gen. 32.

D. Bern. Intentiones, cogitationes, voluntates, affectiones, & omnia interiora mea, venite: ascendamus ad montem, ubi Deus videt, & videtur. Cuius, sollicitudines, anxietates, poenæ, servitutes, exactiones, cum peccate me hic cum asino, corpore isto, donec ego cum puero, ratione, scilicet, & intelligentiâ, usque illuc properantes, postquam adoraverimus, revertemur ad

S. Bernardus exteras amandabat cogitationes, cum orationi accubatur.

E 1085

vos revertentur enim; & heu quàm citò A revertentur!

Math. 6.
Malac. 1.

Cùm oraveris, intra in cubiculum tuum, & clauso ostio (occupationibus) ora Patrem tuum. Quis in vobis, qui claudat ostia (sensuum) & incendat altare meum gravitè? Nescio, an aliquis: certè pauci.

Exemplum ex
l. de Viris illu-
stribus Ord.
Cis.
Videbat damo-
nes verba Mo-
nachorum
psallentium
variè descri-
bentes.

Vidit Bern. cùm interesset, ut solebat, nocturnis vigiliis, nocte quadam singulos Angelos juxta Monachos stantes, & quod quisque psallebat, in schedulis, more Notariorum, tam diligenter excipientes, ut nec minimam syllabam, quàm negligenter prolata, omitterent. Scribebant verò diverso modo: nam quidam eorum scribebant auro; verba, nimirum eorum, qui ferventissimi erant, & absolutà cordis intentione psallebant: alii argento, eorum scilicet, qui fervore minori, plura tamen devotione canebant: nonnulli atramento, eorum videlicet, qui continuo bonæ voluntatis usu in psalmodia, licet non cum multà attentione psallebant: aliqui etiam aquâ, eorum scilicet, qui somnolentia, & pigritia pressi, vel vanis cogitationibus à se abducti, ore, non corde canebant: quidam denique nihil omninò scribebant, & lamentabilem quorundam cordis duritiam redarguebant, qui obliiti professionis suæ, timoris Dei immemores, aut lethali somno pronâ se voluntate immergunt, aut certè vigilantes, clauso ore, vanis, & noxiis cogitationibus, non ex infirmitate, sed ex voluntariâ intentione occupantur.

D. Bonav. c. 10
Vita S. Franc.
S. Franciscus
quàm reveren-
ter Horas
domini, sericè
resolvabat.

His verò persimiles audiant Divum Bonaventuram de S. Francisco ita scribentem: Solitus erat vir sanctus Horas canonicas non minus timorâtè Deo persolvere, quàm devotè: nam licet oculorum, stomachi, splenis, & hepatis ægritudine laboraret, nolebat tamen muro, vel parieti inhærere, dum psalleret, sed Horas semper erectus, & sine caputio, non circūvagis oculis, nec cum aliqua syncope pertolvebat. Si quando esset in itinere constitutus, figebat tunc temporis gressum, hujusmodi consuetudinem reverentem, & lacram ob pluviarum inundantiam non omittens. Graviter etiam se putabat offendere, si quando orationi dedi-

tus, vanis phantasmatibus interius vagaretur. Cum aliquid tale accideret, non parcebat confessioni, quin illud protinus expiaret. Psalmos cum tantâ mentis attentione dicebat, quasi Deum præsentem haberet: & cum nomen Domini in eis occurreret, præ suavitatis dulcedine labia sua lingere videbatur.

B:
Contra negligentes in recitatione
Officii, & Chori psal-
modia.

PVNCTVM VIII.

Seraphim clamabant alter ad alterum: Sanctus, Sanctus, &c. Chori ergo distincti, ut ait S. Isid. hinc formam sumpserunt. Sed ubi charitas, ubi puritas, ac reverentia Seraphinorum, cum quibus & nostras voces, ut admitti jubeas, deprecamur? Sed vestræ sunt dignæ admitti, an potius dimitti, & comprimi, ne audiantur.

In populo gravi laudabo te; hoc est, in populo composito, ac moderato in suis moribus, qui de nullâ levitate, aut indecentiâ norari potest, laudabo te.

Unanimes, uno ore, honorificeris Deum. Sûntne unanimes, qui nunquàm conveniunt: nec in horâ, nec in cantu, nec in situ? &c. Habentne hi labium electum, serviuntne Deo humero uno? Ut malè huc, illucque onus distrahant!

Volunt claudere ora se laudantium, & extinguere gloriam templi (qui cursum tectitant, & decorè psallentes improbant.)

Quid clamas ad me? (voce, non corde. Non sic Moyses.)

Ex Conc. Later. Officium recitandum studiosè pariter, & devotè. Ex Trident. reverenter, distinctè, ac devotè.

Quicumque dicebat Sibbolet, pro Schibbolet, jugulabatur. (Timeant syncopepantes.)

Odio habet Deus rapinam (syllabarum) in holocausto (divini Officii.)

Repleatur